

dr inż. Sebastian Wall*

Rozporządzenie UE nr 305/2011 w pytaniach i odpowiedziach

1 lipca 2013 r. dyrektywa budowlana 89/106/EWG (CPD) [1] przejdzie do historii, gdy zostanie w pełni i nieodwołalnie zastąpiona przez stosowane bezpośrednio Rozporządzenie UE nr 305/2011 (CPR) [2]. W związku z tym firmy funkcjonujące w budownictwie w Polsce staną po raz kolejny przed koniecznością dostosowania się do nowych warunków. Wbrew wcześniejszym zapowiedziom i obietnicom KE, pomimo upływu 2 lat od publikacji, zapisy rozporządzenia są wciąż źródłem wielu dyskusji i niejasności, często wymagających dalszej interpretacji Komisji Europejskiej i władz państw członkowskich, podobnie jak historyczna już dyrektywa budowlana. W artykule podjęto próbę udzielenia możliwie prostych odpowiedzi na nie zawsze łatwe pytania dotyczące obowiązków przedsiębiorców w związku z wprowadzaniem na rynek wyrobów budowlanych po 1 lipca 2013 r.

Co powinien zrobić po 1 lipca 2013 r. producent wprowadzający na rynek¹ wyrób objęty normą zharmonizowaną (hEN) lub wydaną dla niego Europejską Oceną Techniczną (EOT)?

Do podstawowych obowiązków producenta wynikających z CPR należy:

- 1) **sporządzenie i dostarczenie deklaracji właściwości użytkowych wyrobu budowlanego**; kopia tego dokumentu towarzyszy każdemu udostępnionemu² wyrobowi lub partii wyrobów przeznaczonych dla jednego odbiorcy,
- 2) umieszczenie na wyrobie oznakowania CE;
- 3) sporządzenie i przechowywanie przez 10 lat dokumentacji technicznej opisującej wszystkie istotne elementy związane z wymaganym systemem oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych (zastępującym funkcjonujący w ramach CPD system oceny zgodności);
- 4) zapewnienie, iż wyrobów towarzyszą instrukcje obsługi i informacje na temat bezpieczeństwa (w języku państwa, w którym wyrób jest udostępniany) oraz informacje wynikające z art. 31 lub 33 rozporządzenia nr 1907/2006 (REACH) [3];
- 5) współpraca z organami nadzoru nad rynkiem, przede wszystkim w zakresie udostępniania posiadanej dokumentacji technicznej.

Stwierdzenie objęcia wyrobu zakresem przedmiotowym danej normy zharmonizowanej jest **indywidualną decyzją producenta wyrobu budowlanego. Lista norm zharmonizowanych z CPR** wraz z danymi dotyczącymi okresów przejści-

wych dostępna będzie bądź pod postacią Komunikatu Komisji Europejskiej publikowanego w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, bądź na stronie NANDO-CPR KE.

Odniesienia do Europejskich Dokumentów Oceny będą publikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej oraz na stronie NANDO-CPR KE. Korzystając z bazy NANDO-CPR, producent zainteresowany uzyskaniem Europejskiej Oceny Technicznej dokonuje wyboru odpowiedniej Jednostki Oceny Technicznej autoryzowanej do podejmowania działań w zakresie stosownej grupy wyrobów.

W przypadku, gdy norma zharmonizowana (w Załączniku ZA.2) przewiduje udział jednostki notyfikowanej w procesie oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych (tabela 1) **producent dokonuje wyboru kompetentnej jednostki** (informacje w bazie NANDO-CPR). Jeżeli wyrób jest zgodny z EOT, podstawowe informacje (część danych pozostaje pofu) na temat stosowanych procedur oceny znajdują się w dokumentach EDO i EOT.

Tabela 1. Podział zadań pomiędzy producenta i jednostką notyfikowaną w ramach systemów oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych wg CPR

Systemy o.i.w.s.w.u.	Zadania producenta			Zadania jednostki notyfikowanej				
	ZKP	Ustalenie typu wyrobu	Dalsze badania próbek wg planu	Ustalenie typu wyrobu	Badania kontrolne próbek	Oce- na ZKP	Certy- fikacja ZKP	Nadzór nad ZKP
1+	+		+	+	+	+		+
1	+		+	+		+		+
2+	+	+	+				+	+
3	+			+				
4	+	+						

Po przeprowadzeniu czynności przewidzianych w hEN **producent sporządza deklarację właściwości użytkowych** zawierającą następujące informacje:

- typ wyrobu (niepowtarzalny kod identyfikacyjny typu wyrobu);
- opis sposobu identyfikacji wyrobu przez producenta;
- dane producenta;
- zamierzone zastosowanie zgodnie z odpowiednią zharmonizowaną specyfikacją techniczną wyrobu (hEN lub EDO);
- właściwości użytkowe tych zasadniczych charakterystyk, które wiążą się z zamierzonym zastosowaniem;
- numer referencyjny i data wydania hEN lub EOT;
- system oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych;
- informacja o udziale jednostki notyfikowanej.

Sporządzenie **deklaracji właściwości użytkowych jest czynnością jednorazową** odnoszącą się do danego typu wyrobu. **Po sporządzeniu deklaracji producent ma obowiązek nanieść na wyrób oznakowanie CE** (tabela 2), któremu to-

* Instytut Techniki Budowlanej

¹⁾ wprowadzenie do obrotu – udostępnienie po raz pierwszy wyrobu budowlanego na rynku UE (art. 2 pkt 17)

²⁾ udostępnianie na rynku – oznacza każde dostarczenie wyrobu budowlanego w celu dystrybucji lub zastosowania na rynku UE w ramach działalności handlowej, odpłatnie lub nieodpłatnie (art. 2 ust. 16)

Tabela 2. Przykład oznakowania CE wyrobu objętego hEN

 0123
Prod. Sp. z o.o., ul. XX m. X, 00-000, Warszawa, Polska 13 00001-CPR-2013/06/12
EN 12345 - 6: 2009 Produkt A Wyrób konstrukcyjny do zastosowania zewnętrznego Zasadnicza charakterystyka 1: 50N/cm ² Zasadnicza charakterystyka 2: Spełnia Zasadnicza charakterystyka 3: Klasa A1 Zasadnicza charakterystyka 4: RE 60 Zasadnicza charakterystyka n: xxx Trwałość zasadniczej charakterystyki 1: wyrażona jak w deklaracji właściwości użytkowych. Trwałość zasadniczej charakterystyki n: wyrażona jak w deklaracji właściwości użytkowych. Substancje niebezpieczne X < 0,2 ppm

warząszą ostatnie cyfry roku, w którym dany typ wyrobu został oznakowany po raz pierwszy. W tym miejscu trzeba podkreślić, że oznakowanie CE było dotychczas w Polsce nieobowiązkowe, podobnie jak w zdecydowanej większości państw członkowskich UE.

Co powinien zrobić po 1 lipca 2013 r. producent udostępniający wyrób objęty normą zharmonizowaną (hEN) lub Europejską Oceną Techniczną (EOT) wprowadzony legalnie na rynek przed tą datą?

W przypadku wyrobu, wprowadzonego legalnie na rynek przed 1 lipca 2013 r., producent po tej dacie ma obowiązek:

- 1) jednorazowo, dla danego typu wyrobu, sporządzić deklarację właściwości użytkowych, której kopia będzie towarzyszyć wyrobowi przy każdym kolejnym udostępnieniu;
- 2) zapewnić, iż wyrobowi towarzyszą instrukcje obsługi i informacje na temat bezpieczeństwa oraz informacje wynikające z rozporządzenia nr 1907/2006 (tak samo, jak w przypadku producentów wprowadzających wyroby na rynek po raz pierwszy);
- 3) współpracować z organami nadzoru nad rynkiem.

Zgodnie z postanowieniami przejściowymi zawartymi w art. 66 Rozporządzenia UE nr 305/2011 przyjmuje się, że:

- wyroby budowlane **wprowadzone do obrotu** zgodnie z CPD **przed 1 lipca 2013 r. są zgodne z CPR**, a ich producent może wystawić deklarację właściwości użytkowych na podstawie posiadanej dokumentacji;
- certyfikat zgodności lub deklaracja zgodności wystawiona przed 1 lipca 2013 r. może stanowić podstawę dla deklaracji właściwości użytkowych;
- europejskie aprobaty techniczne wydane przed tym terminem mogą być wykorzystywane jako EOT do końca ich ważności.

Oznacza to, że **producent będzie mógł wykorzystywać uzyskaną uprzednio dokumentację do sporządzenia deklaracji właściwości użytkowych zgodnie z CPR**. Po sporządzeniu deklaracji producent oznakowuje wyrób CE, z towarzyszącymi ostatnimi cyframi roku wprowadzenia wyrobu na rynek po raz pierwszy.

Jak ustalić zakres i poziom deklarowanych właściwości użytkowych wyrobu budowlanego?

Zgodnie z zapisami Rozporządzenia UE nr 305/2011 **państwo członkowskie nie może zakazać ani utrudnić udostępniania i stosowania wyrobów z oznakowaniem CE, jeżeli deklarowane właściwości użytkowe odpowiadają wymaganiom technicznym tego państwa** w zakresie zamierzonego zastosowania wyrobu. Oznacza to, że producent, ustalając zakres i poziom deklarowanych właściwości w odniesieniu do zastosowania wyrobu powinien mieć szczegółową wiedzę na temat wymagań technicznych obowiązujących w każdym państwie członkowskim, w którym planuje się jego udostępnienie.

Podstawowe informacje na temat przepisów technicznych obowiązujących w danym państwie można będzie uzyskać w krajowym punkcie kontaktowym ds. wyrobów budowlanych (systematycznie aktualizowana lista punktów jest dostępna na stronach Komisji Europejskiej). Poziom szczegółowości informacji podawanych przez poszczególne punkty może się jednak różnić w zależności od decyzji podjętych przez poszczególne administracje państwowe. Część z nich nie wyklucza odpłatnego podawania informacji wykraczających poza poziom podstawowy.

Część z państw członkowskich (np. Niemcy czy Austria), dążąc do poprawy warunków funkcjonowania przedsiębiorców, opracowuje i upublicznia krajowe wykazy minimalnych poziomów właściwości użytkowych wyrobów budowlanych. W Polsce, Instytut Techniki Budowlanej postuluje utworzenie analogicznego wykazu bazującego na wymaganiach przepisów technicznych oraz dokumentach referencyjnych w postaci wytycznych i poradników [4]. Wykaz taki będzie stanowił element porządkujący krajowy rynek budowlany, zapewniając jednocześnie wyższą konkurencyjność działających na nim podmiotów.

* * *

Jak wspomniano na wstępie, część problemów wynikających z praktycznego zastosowania zapisów CPR wymaga szczegółowego wyjaśnienia przez państwa członkowskie i Komisję Europejską. Informacje uwzględniające specyfikę działalności różnych podmiotów gospodarczych będą mogły być także pozyskiwane podczas szkoleń (także adresowanych do poszczególnych grup producentów wyrobów budowlanych) organizowanych przez Instytut Techniki Budowlanej.

Literatura

- [1] Dyrektywa Rady 89/106/EWG z 21 grudnia 1988 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do wyrobów budowlanych
- [2] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 305/2011/UE z 9 marca 2011 r. ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG.
- [3] Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady, z 18 grudnia 2006 r., w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywę Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE, oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006.
- [4] Praca badawcza na zlecenie MTBiGM: Określenie zakresu i sposobu wprowadzenia zmian w Prawie budowlanym w związku z nową redakcją wymagań podstawowych dla obiektów budowlanych oraz właściwości użytkowych wyrobów, zawartą w Rozporządzeniu PE i Rady (UE) nr 305/2011 (CPR) – Zadania 1 – 5. Umowa nr 23/B/2012. Instytut Techniki Budowlanej, Warszawa 2012 r. <http://www.transport.gov.pl/files/0/1795828/UmowaNr23B2012p1505112012.pdf>